

Regeringens proposition till riksdagen om godkännande av protokollet om det irländska folkets oro rörande Lissabonfördraget och med förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i protokollet som hör till området för lagstiftningen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att riksdagen ska godkänna protokollet om det irländska folkets oro rörande Lissabonfördraget och lagen om sättande i kraft av de bestämmelser i protokollet som hör till området för lagstiftningen.

Protokollets syfte är att ändra Europeiska unionens grundläggande fördrag i det ordinarie ändringsförfarandet enligt artikel 48 i fördraget om Europeiska unionen så att protokollet om det irländska folkets oro rörande Lissabonfördraget fogas till fördragen.

Protokollet bottnar i dröjsmålen i ikraftträdandet av Lissabonfördraget, närmare bestämt i en lösning av de irländska särproblemen. Protokollet ger Irland rättsliga garantier för att Lissabonfördraget inte påverkar vissa bestämmelser i Irlands författning som gäller rätten till liv, familj och utbildning, och att fördraget inte heller ska påverka unionens befogenheter när det gäller beskattning eller

medlemsstaternas säkerhets- och försvarspolitik.

Enligt artikel 48.4 i EU-fördraget ska protokollet som gäller Irland ratificeras av alla medlemsstaterna i enlighet med deras respektive konstitutionella bestämmelser. I Finland avser detta det förfarande för godkännande och ikraftträdande av internationella förpliktelser som föreskrivs i 8 kap. i grundlagen.

I propositionen ingår det ett lagförslag om sättande i kraft av de bestämmelser i protokollet som hör till området för lagstiftningen. Protokollet träder i kraft den 30 juni 2013, förutsatt att samtliga ratifikationsinstrument har deponerats, eller, om så inte är fallet, den första dagen i den månad som följer efter det att den sista medlemsstatens ratifikationsinstrument har deponerats. Lagen om sättande i kraft av protokollet avses träda i kraft samtidigt som protokollet träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÄN MOTIVERING	3
1 NULÄGE	3
2 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	3
3 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	4
4 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	4
DETALJMOTIVERING	6
1 PROTOKOLLETS INNEHÅLL OCH DESS FÖRHÅLLANDE TILL LAGSTIFTNINGEN I FINLAND.	6
2 LAGFÖRSLAG	7
3 IKRAFTTRÄDANDE	7
4 BEHOVET AV RIKSDAGENS SAMTYCKE OCH BEHANDLINGSORDNING	7
4.1 Behovet av riksdagens samtycke	7
4.2 Behandlingsordning	8
LAGFÖRSLAG	9
FÖRDRAGSTEXT	10

ALLMÄN MOTIVERING

1 Nuläge

Irländarna förkastade Lissabonfördraget i en folkomröstning i juni 2008. Efter folkomröstningen identifierade den irländska regeringen de betänkligheter som varit orsaken till att rösterna emot Lissabonfördraget hade vunnit. I princip hade det varit möjligt att redan då bemöta dessa betänkligheter med ett protokoll av fördragsstatus, det hade emellertid inneburit att man hade varit tvungen att öppna den i så gott som alla medlemsstater slutförda ratificeringsprocessen på nytt. Stats- och regeringscheferna i Europeiska unionens 27 medlemsstater, församlade i Europeiska rådet i juni 2009, fattade beslut om det irländska folkets betänkligheter rörande Lissabonfördraget. Beslutet bifogades ordförandeskapets slutsatser från Europeiska rådet (bilaga 1 till ordförandeskapets slutsatser från Europeiska rådet i Bryssel den 18 och 19 juni 2009). Ytterligare bifogades slutsatserna en högtidlig förklaring om arbetstagares rättigheter, socialpolitik och andra frågor (bilaga 2) och en nationell förklaring av Irland (bilaga 3). Meningen med stats- och regeringschefernas beslut som infördes i bilaga 1 var att det skulle utgöra en rättslig garanti för att ikraftträdandet av Lissabonfördraget inte skulle påverka vissa för det irländska folket viktiga frågor. Det gäller vissa bestämmelser i Irlands författning med etisk-sociala värderingar (rätten till liv, familj och utbildning), beskattningsbefogenheter samt säkerhets- och försvarspolitik. I sitt beslut förklarade stats- och regeringscheferna att de i samband med ingåendet av följande anslutningsfördrag skulle låta bestämmelserna i beslutet ingå i ett protokoll som fogas till fördragen. Utifrån detta hölls det en ny folkomröstning i Irland i oktober 2009. Merparten av irländarna var för ett godkännande och landet ratificerade Lissabonfördraget den 23 oktober 2009. När anslutningsförhandlingarna med Kroatien hade slutförts sommaren 2011 lade Irland i enlighet med stats- och regeringschefernas beslut fram ett förslag om att foga ett protokoll om det irländska folkets oro till

fördragen. Protokollet undertecknades den 16 maj 2012.

Förutom när det gäller Irland har det upprättats ett protokoll också med avseende på Republiken Tjeckien för att bemöta det tjeckiska folkets betänkligheter rörande Lissabonfördraget. De tjeckiska betänkligheterna rör Republiken Tjeckiens tillämpning av Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. Protokollet som gäller Tjeckien har ännu inte undertecknats. I sinom tid kommer godkännandet också av det protokollet att förutsätta riksdagens samtycke i Finland.

2 Målsättning och de viktigaste förslagen

Syftet med protokollet som gäller Irland var att undanröja det irländska folkets betänkligheter rörande Lissabonfördraget och att på så sätt ge Irland en möjlighet att ratificera fördraget. Det fastställs i protokollet att det i Lissabonfördraget som ger rättslig status åt Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna och bestämmelserna i det fördraget på området frihet, säkerhet och rättvisa inte på något sätt påverkar bestämmelserna i Irlands författning om rätten till liv, familj och utbildning. Ytterligare ges Irland genom protokollet rättsliga garantier för att Lissabonfördraget inte innebär någon som helst förändring av omfattningen eller genomförandet av Europeiska unionens befogenheter när det gäller beskattning eller medlemsstaternas säkerhets- och försvarspolitik.

Enligt artikel 48.4 i EU-fördraget ska protokollet ratificeras av alla medlemsstaterna i enlighet med deras respektive konstitutionella bestämmelser. I Finland avser detta det förfarande för godkännande och ikraftträdande av internationella förpliktelser som föreskrivs i 8 kap. i grundlagen.

Propositionen syftar till att för Finlands del sätta protokollet i kraft. I propositionen ingår det ett förslag till så kallad blankettlag, genom vilken de bestämmelser i protokollet som ingår i området för lagstiftningen sätts i kraft.

3 Propositionens konsekvenser

När protokollet som gäller Irland träder i kraft hör det enligt artikel 51 i EU-fördraget som en integrerande del av fördragen till primärrätten och är rättsligt bindande av samma status som bestämmelserna i fördragen. Ordförandeskapets slutsatser från Europeiska rådet om garantierna för Irland ställer fast att protokollets enda syfte kommer att vara att ge fullständig fördragsstatus åt klargörandena i stats- och regeringschefernas beslut för att ta hänsyn till det irländska folkets oro. Enligt slutsatserna kommer protokollets status inte att skilja sig från liknande klargöranden i protokoll som erhållits av andra medlemsstater och inte på något sätt att ändra förhållandet mellan EU och dess medlemsstater.

Riksdagens grundlagsutskott har tagit ställning till det föreslagna protokollet (PeVP 49/2011 vp, 7 §) och konstaterar att det kan få direkta effekter för medborgare i Europeiska unionen när de vistas inom Irlands jurisdiktion. I den bemärkelsen kan protokollet enligt utskottet ses som en inskränkning i unionsmedborgarnas grundläggande fri- och rättigheter.

I protokollet framförs en gemensam tolkning av förhållandet mellan vissa artiklar i den irländska författningen och Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. I stadgan om de grundläggande rättigheterna erkänner unionen ett flertal medborgerliga, politiska, ekonomiska och sociala rättigheter för unionsmedborgare och personer som bor inom EU:s territorium och befäster dem som en integrerad del av unionsrätten. Stadgan blev rättsligt bindande när Lissabonfördraget trädde i kraft och har samma rättsliga värde som EU-fördraget och EUF-fördraget. Eftersom det i protokollet som gäller Irland förs fram en tolkning om förhållandet mellan unionens stadga om de grundläggande rättigheterna och den irländska författningen, kan protokollet vara av betydelse vid tillämpning av stadgan. Det är dock skäl att minnas att innehållet i protokollet är mycket avgränsat och endast gäller Irland. Dessutom är det att märka att Irland i

varje fall har åtagit sig att respektera de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna både med stöd av sin nationella författning och som part i europeiska konventionen omskydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. Irland är också bunden av Europeiska unionens domstols rättspraxis och av artikel 6.3 i EU-fördraget, enligt vilken de grundläggande rättigheterna, såsom de garanteras i europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, och såsom de följer av medlemsstaternas gemensamma konstitutionella traditioner, ska ingå i unionsrätten som "allmänna principer". Följaktligen kan man trots tolkningen i protokollet av unionens stadga om de grundläggande rättigheterna anse att Irland vid tillämpning av unionsrätten fortfarande är bunden av de grundläggande rättigheterna såsom allmänna principer i unionsrätten.

4 Beredningen av propositionen

Protokollet som gäller Irland fogas till fördragen i det ordinarie ändringsförfarandet enligt artikel 48 i EU-fördraget.

I enlighet med detta förelade irländska regeringen den 20 juli 2011, efter beslutet av stats- och regeringscheferna i Europeiska rådet i juni 2009, rådet ett förslag i enlighet med artikel 48.2 första meningen i EU-fördraget om att ändra fördragen så att ett protokoll om det irländska folkets oro rörande Lissabonfördraget fogas till dem. Rådet förelade Europeiska rådet den irländska regeringens förslag i enlighet med artikel 48.2 tredje meningen i EU-fördraget. Förslaget delgavs också de nationella parlamenten. Europaparlamentet gav proceduren sitt godkännande den 18 april 2012 och kommissionen sitt förordande den 4 maj 2012. I det skriftliga förfarandet som avslutades den 11 maj 2012 beslöt Europeiska rådet i enlighet med artikel 48.3 i EU-fördraget att de ändringar som den irländska regeringen hade föreslagit ska behandlas vid en konferens mellan företrädarna för medlemsstaternas regeringar, fastställde ett uppdrag för konferensen och beslöt att något konvent inte ska sammankal-

las. Konferensen mellan företrädarna för medlemsstaternas regeringar behandlade ändringen den 16 maj 2012, då protokollet också undertecknades i samband med Coreper.

Den 6 oktober 2008 förelade statsrådet riksdagen en separat utredning om hur man skulle framskrida med avseende på Lissabonfördraget efter den negativa folkomröstningen på Irland (E 89/2008 vp) och senare tre kompletterande skrivelser (1. VNK 23.02.2009 vp; 2. VNK 16.06.2009 vp; 3. VNK 02.07.2009 vp). Statsrådet behandlade protokollet som gäller Irland vid EU-ministerutskottets möte den 17 juni 2009 (beredning inför Europeiska rådets junimöte 2009 om garantier för Irland). Vidare har

statsrådet den 29 september 2011 gett riksdagen en separat utredning om protokollen avseende Irland och Tjeckien och om ändring av fördragen (E 65/2011 vp). I samband med det tog grundlagsutskottet ställning till frågan (PeVP 49/2011 vp). Utskottet ansåg att protokollet innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i den bemärkelse som avses i 94 § 1 mom. och 95 § 1 mom. i grundlagen och därför ska föreläggas riksdagen för godkännande och sättas i kraft genom en lag.

Propositionen har beretts vid utrikesministeriet. Propositionen har också den 13 februari behandlats i utskottet för institutionella frågor.

DETALJMOTIVERING

1 Protokollens innehåll och dess förhållande till lagstiftningen i Finland

Artikel 1. I artikeln ges Irland garantier för att Lissabonfördraget inte ska påverka bestämmelserna i Irlands författning som gäller rätten till liv, familj och utbildning. Enligt artikeln påverkar ingenting av det i Lissabonfördraget som ger rättslig status åt Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna och inga av bestämmelserna i det fördraget på området frihet, säkerhet och rättvisa på något sätt omfattningen och tillämpligheten av skyddet för rätt till liv i artikel 40.3.1, 40.3.2 och 40.3.3, skyddet av familjen i artikel 41 och skyddet av rätten till utbildning i artiklarna 42, 44.2.4 och 44.2.5 i Irlands författning. Om artikel 40.3.3 i den irländska författningen, som det hänvisas till i denna artikel, finns det ytterligare ett till fördragen anslutet separat protokoll (protokoll (nr 35) om artikel 40.3.3 i Irlands författning).

Artikel 2. I artikeln ges Irland garantier för att Lissabonfördraget inte ska påverka unionens befogenheter när det gäller beskattning. Det konstateras i artikeln att bestämmelserna i Lissabonfördraget inte, för någon av medlemsstaterna, innebär någon som helst förändring av omfattningen eller genomförandet av Europeiska unionens befogenheter när det gäller beskattning. Genom bestämmelsen upprättas inga nya rättigheter eller skyldigheter för individen, utan den är närmast att se som en deklaration.

Artikel 3. Artikeln innehåller bestämmelser av deklaratörskaraktär som ger Irland garantier för att Lissabonfördraget inte ska påverka medlemsstaternas säkerhets- och försvarspolitik. Inga nya rättigheter eller skyldigheter för individen upprättas genom artikelns bestämmelser.

I artikelns första stycke ställs det fast att unionens åtgärder i internationella sammanhang utgår från principerna om demokrati, rättsstaten, de mänskliga rättigheternas och

grundläggande friheternas universalitet och odelbarhet, respekt för människors värde, jämlikhet och solidaritet samt respekt för principerna i Förenta nationernas stadga och i folkrätten.

I andra stycket ställs det fast att unionens gemensamma säkerhets- och försvarspolitik utgör en integrerande del av den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken och tillförsäkrar unionen en operativ kapacitet att genomföra uppdrag utanför unionen för att bevara freden, förebygga konflikter och stärka den internationella säkerheten i enlighet med principerna i Förenta nationernas stadga. I tredje stycket försäkras att det sagda inte påverkar de enskilda medlemsstaternas säkerhets- och försvarspolitik, inklusive Irlands, och inte heller de enskilda medlemsstaternas förpliktelser. I fjärde stycket försäkras ytterligare att Lissabonfördraget inte påverkar eller förändrar Irlands traditionella politik av militär neutralitet.

I femte stycket ställs det fast att det kommer att ankomma på medlemsstaterna – inklusive Irland – att fastställa vilken typ av stöd eller bistånd som ska tillhandahållas en medlemsstat som utsätts för en terroristattacker eller blivit utsatt för väpnat angrepp på sitt territorium. I sjätte stycket försäkras det att varje beslut om att övergå till ett gemensamt försvar kommer att kräva ett enhälligt beslut av Europeiska rådet och att det skulle bli en fråga för medlemsstaterna, inklusive Irland, att i enlighet med Lissabonfördragets bestämmelser och deras respektive konstitutionella krav besluta om huruvida ett gemensamt försvar ska antas eller inte. Enligt sjunde stycket påverkar eller föregriper ingenting i protokollets avdelning i fråga någon medlemsstats ståndpunkt eller politik i fråga om säkerhet och försvar. Enligt åttonde stycket är det också en fråga för varje medlemsstat att, i enlighet med Lissabonfördragets bestämmelser och inhemska rättsliga krav, besluta om huruvida den ska delta i ett permanent strukturerat samarbete eller i Europeiska försvarsbyrån.

I nionde stycket ställs det fast att skapandet av en europeisk armé eller uttagning till nå-

gon form av militärtjänst inte föreskrivs i Lissabonfördraget. Det påverkar inte heller Irlands eller någon annan medlemsstats rätt att fastställa arten och omfattningen av sina försvars- och säkerhetsutgifter och arten av sin försvarskapacitet. Slutligen fastställs det i artikeln att det kommer att vara en fråga för Irland eller varje annan medlemsstat att, i enlighet med inhemska rättsliga krav, besluta om huruvida de ska delta i någon militär operation eller inte.

Artiklarna 4 och 5. Dessa artiklar innefattar slutbestämmelserna. Enligt första stycket i artikel 4 i protokollet ska protokollet förbli öppet för undertecknande av de höga fördragslutande parterna till och med den 30 juni 2012. Enligt andra stycket i samma artikel ska protokollet ratificeras av de fördragslutande parterna i enlighet med deras respektive konstitutionella bestämmelser. I stycket hänvisas det också till Kroatiens anslutning till Europeiska unionen och konstateras att, om protokollet ännu inte har trätt i kraft den dag då Republiken Kroatien ansluter sig till Europeiska unionen, Kroatien ratificerar protokollet i enlighet med sina konstitutionella bestämmelser. Det är meningen att Kroatiens anslutning ska ske den 1 juli 2013. Riksdagen godkände den 18 december 2012 regeringens proposition om Kroatiens anslutning till Europeiska unionen (RP 138/2012 – RSv 159/2012 rd). Vidare ska enligt artikel 4 ratifikationsinstrumenten deponeras hos Republiken Italiens regering. Protokollet träder om möjligt i kraft den 30 juni 2013, förutsatt att samtliga ratifikationsinstrument har deponerats eller, om så inte är fallet, den första dagen i den månad som följer efter det att den sista medlemsstatens ratifikationsinstrument har deponerats. Vid tidpunkten, då regeringens proposition föreläggs har 4 fördragslutande parter ratificerat protokollet. I artikel 5 specificeras protokollets språkversioner och deras giltighet samt konstateras att protokollet ska deponeras i arkiven hos Republiken Italiens regering.

2 Lagförslag

I 95 § i grundlagen förutsätts att bestämmelser i internationella förpliktelser som hör

till området för lagstiftningen sätts i kraft nationellt genom en särskild ikraftträdandelag. Sådana bestämmelser ska sättas i kraft genom en lag också när det till följd av förpliktelsen inte är nödvändigt att justera det materiella innehållet i den nationella lagstiftningen. Eftersom protokollet inte förutsätter att den materiella lagstiftningen ändras innehåller propositionen endast ett förslag till en blankettlag.

1 §. Genom bestämmelsen sätts de bestämmelser i protokollet i kraft som hör till området för lagstiftningen. Dessa bestämmelser refereras nedan i avsnittet om riksdagens samtycke.

2 §. Om sättande i kraft av de bestämmelser i protokollet som inte hör till området för lagstiftningen och om ikraftträdandet av lagen bestäms genom förordning av statsrådet. Lagen avses träda i kraft samtidigt som protokollet för Finlands del träder i kraft.

3 Ikraftträdande

Protokollet ska ratificeras av de fördragslutande parterna i enlighet med deras respektive konstitutionella bestämmelser. Protokollet träder om möjligt i kraft den 30 juni 2013, förutsatt att samtliga ratifikationsinstrument har deponerats eller, om så inte är fallet, den första dagen i den månad som följer efter det att den sista medlemsstatens ratifikationsinstrument har deponerats. Lagen om sättande i kraft av protokollet föreslås träda i kraft samtidigt som protokollet träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet.

4 Behovet av riksdagens samtycke och behandlingsordning

4.1 Behovet av riksdagens samtycke

Enligt 94 § 1 mom. i grundlagen krävs riksdagens godkännande för fördrag och andra internationella förpliktelser som innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen. Enligt grundlagsutskottets tolkningspraxis ska en bestämmelse anses höra till området för lagstiftningen om den gäller utövande eller begränsning av någon

grundläggande fri- eller rättighet som är skyddad i grundlagen, om den i övrigt gäller grunderna för individens rättigheter och skyldigheter, om den sak som bestämmelsen gäller är sådan att om den enligt grundlagen ska föreskrivas i lag eller om det finns lagbestämmelser om den sak som bestämmelsen gäller eller om det enligt rådande uppfattning i Finland ska lagstiftas om saken. Enligt grundlagsutskottet hör en bestämmelse om en internationell förpliktelse på dessa grunder till området för lagstiftningen oavsett om den strider mot eller överensstämmer med en lagbestämmelse i Finland (se t.ex. GrUU 11/2000 rd och GrUU 12/2000 rd).

Riksdagen har ombetts ta ställning till huruvida protokollen som gäller Irland och Tjeckien förutsätter dess samtycke (E 65/2011 vp). I sitt ställningstagande om protokollen bekräftade grundlagsutskottet att så var fallet (PeVP 49/2011 vp, 7§). Enligt utskottet kan de föreslagna protokollen få direkta effekter för medborgare i Europeiska unionen när de vistas inom Irlands eller Tjeckiens jurisdiktion. I den bemärkelsen kan de ses som inskränkningar i unionsmedborgarnas grundläggande fri- och rättigheter. Härvidlag kan de likställas vid sådana fördragsbestämmelser om utövande eller begränsning av individens grundläggande fri- eller rättigheter, som enligt utskottets etablerade ståndpunkt anses höra till området för lagstiftningen. På denna grund anser utskottet att de föreslagna protokollen innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i den bemärkelse som avses i 94 § 1

mom. och 95 § 1 mom. i grundlagen och därför ska föreläggas riksdagen och sättas i kraft genom en lag. För denna syn talar enligt utskottet också att bestämmelserna i 94 § 1 mom. i grundlagen om när fördragsbestämmelser ska föreläggas riksdagen är avsedda att säkerställa riksdagens ställning som högsta statsorgan. Därför ska bestämmelser som gäller riksdagens befogenheter snarare tolkas ha en vidare än en snävare innebörd.

4.2 Behandlingsordning

Protokollet kan inte anses innehålla bestämmelser som berör grundlagen på det sätt som avses i 94 § 2 mom. i grundlagen och lagförslaget som ingår i propositionen berör inte heller grundlagen på det sätt som avses i 95 § 2 mom. i grundlagen. Regeringen anser således att protokollet kan godkännas med enkel majoritet och att förslaget till lag om sättande i kraft av protokollet godkännas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan och i enlighet med 94 § i grundlagen föreslås att

riksdagen godkänner det i Bryssel den 16 maj 2012 ingångna protokollet om det irländska folkets oro rörande Lissabonfördraget.

Eftersom protokollet innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen föreläggs riksdagen samtidigt följande lagförslag:

*Lagförslag***Lag****om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i protokollet om det irländska folkets oro rörande Lissabonfördraget**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

De bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i det i Bryssel den 16 maj 2012 ingångna protokollet om det irländska folkets oro rörande Lissabonfördraget gäller som lag sådana Finland har förbundit sig till dem.

2 §

Om sättande i kraft av de övriga bestämmelserna i protokollet och om ikraftträdandet av denna lag bestäms genom förordning av statsrådet.

Helsingfors den 28 mars 2013

Statsminister**JYRKI KATAINEN**Utrikesminister *Erkki Tuomioja*

Fördragstext

**PROTOKOLL
OM DET IRLÄNDSKA FOLKETS ORO
RÖRANDE LISSABONFÖRDRAGET**

KONUNGARIKET BELGIEN,
REPUBLIKEN BULGARIEN,
REPUBLIKEN TJECKIEN,
KONUNGARIKET DANMARK,
FÖRBUNDSREPUBLIKEN TYSKLAND,
REPUBLIKEN ESTLAND,
IRLAND,
REPUBLIKEN GREKLAND,
KONUNGARIKET SPANIEN,
REPUBLIKEN FRANKRIKE,
REPUBLIKEN ITALIEN,
REPUBLIKEN CYPERN,
REPUBLIKEN LETTLAND,
REPUBLIKEN LITAUEN,
STORHERTIGDOMET LUXEMBURG,
UNGERN,
MALTA,
KONUNGARIKET NEDERLÄNDERNA,
REPUBLIKEN ÖSTERRIKE,
REPUBLIKEN POLEN,
REPUBLIKEN PORTUGAL,
RUMÄNIEN,

REPUBLIKEN SLOVENIEN,

REPUBLIKEN SLOVAKIEN,

REPUBLIKEN FINLAND,

KONUNGARIKET SVERIGE,

FÖRENADE KONUNGARIKET STORBRITANNIEN OCH NORDIRLAND,

nedan kallade *DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA*,

SOM ERINRAR OM beslutet av stats- och regeringscheferna i Europeiska unionens 27 medlemsstater, församlade i Europeiska rådet den 18–19 juni 2009, om det irländska folkets oro rörande Lissabonfördraget,

SOM ERINRAR OM uttalandet av stats- och regeringscheferna, församlade i Europeiska rådet den 18–19 juni 2009, att de vid tidpunkten för ingående av nästa anslutningsfördrag skulle fastställa bestämmelserna i det beslutet i ett protokoll som, i enlighet med deras respektive konstitutionella krav, ska fogas till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,

SOM NOTERAR de höga fördragsslutande parternas undertecknande av fördraget mellan de höga fördragsslutande parterna och Republiken Kroatien om Republiken Kroatiens anslutning till Europeiska unionen,

HAR ENATS OM följande bestämmelser, som ska fogas till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt:

AVDELNING I

**RÄTT TILL LIV, FAMILJ OCH UT-
BILDNING**

ARTIKEL 1

Ingenting av det i Lissabonfördraget som ger rättslig status åt Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna och inga av bestämmelserna i det fördraget på området frihet, säkerhet och rättvisa påverkar på något sätt omfattningen och tillämpligheten av skyddet för rätt till liv i artikel 40.3.1, 40.3.2 och 40.3.3, skyddet av familjen i artikel 41 och skyddet av rätten till utbildning i artiklarna 42, 44.2.4 och 44.2.5 i Irlands författning.

AVDELNING II

SKATTER

ARTIKEL 2

Bestämmelserna i Lissabonfördraget innebär inte, för någon av medlemsstaterna, någon som helst förändring av omfattningen eller genomförandet av Europeiska unionens befogenheter när det gäller beskattning.

AVDELNING III

SÄKERHET OCH FÖRSVAR

ARTIKEL 3

Unionens åtgärder i internationella sammanhang utgår från principerna om demokrati, rättsstaten, de mänskliga rättigheternas och grundläggande friheternas universalitet och odelbarhet, respekt för människors värde, jämlikhet och solidaritet samt respekt för principerna i Förenta nationernas stadga och i folkrätten.

Unionens gemensamma säkerhets- och försvarspolitik utgör en integrerande del av den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken och tillförsäkrar unionen en operativ kapacitet att genomföra uppdrag utanför unionen för att bevara freden, förebygga konflikter och stärka den internationella säkerheten i enlighet med principerna i Förenta nationernas stadga.

Den påverkar inte de enskilda medlemsstaternas säkerhets- och försvarspolitik, inklusive Irlands, och inte heller de enskilda medlemsstaternas förpliktelser.

Lissabonfördraget påverkar eller förändrar inte Irlands traditionella politik av militär neutralitet.

Det kommer att ankomma på medlemsstaterna – inklusive Irland, i en anda av solidaritet och utan att åsidosätta sin traditionella politik av militär neutralitet – att fastställa vilken typ av stöd eller bistånd som ska tillhandahållas en medlemsstat som utsätts för en terroristattack eller blivit utsatt för väpnat angrepp på sitt territorium.

Varje beslut om att övergå till ett gemensamt försvar kommer att kräva ett enhälligt beslut av Europeiska rådet. Det skulle bli en fråga för medlemsstaterna, inklusive Irland, att i enlighet med Lissabonfördragets bestämmelser och deras respektive konstitutionella krav besluta om huruvida ett gemensamt försvar ska antas eller inte.

Ingenting i denna avdelning påverkar eller föregriper någon medlemsstats ståndpunkt eller politik i fråga om säkerhet och försvar.

Det är också en fråga för varje medlemsstat att, i enlighet med Lissabonfördragets bestämmelser och inhemska rättsliga krav, besluta om huruvida den ska delta i ett permanent strukturerat samarbete eller i Europeiska försvarsbyrån.

I Lissabonfördraget föreskrivs inte skapandet av en europeisk armé eller uttagning till någon form av militärtjänst.

Lissabonfördraget påverkar inte Irlands eller någon annan medlemsstats rätt att fastställa arten och omfattningen av sina försvars- och säkerhetsutgifter och arten av sin försvarskapacitet.

Det kommer att vara en fråga för Irland eller varje annan medlemsstat att, i enlighet med inhemska rättsliga krav, besluta om huruvida de ska delta i någon militär operation eller inte.

AVDELNING IV

SLUTBESTÄMMELSER

ARTIKEL 4

Detta protokoll ska förbli öppet för undertecknande av de höga fördragsslutande parterna till och med den 30 juni 2012.

Detta protokoll ska ratificeras av de höga fördragsslutande parterna, och av Republiken Kroatien om detta protokoll ännu inte har trätt i kraft den dag då Republiken Kroatien ansluter sig till Europeiska unionen, i enlighet med deras konstitutionella bestämmelser. Ratifikationsinstrumenten ska deponeras hos Republiken Italiens regering.

Detta protokoll träder om möjligt i kraft den 30 juni 2013, förutsatt att samtliga ratifikationsinstrument har deponerats eller, om så inte är fallet, den första dagen i den månad som följer efter det att den sista medlemsstatens ratifikationsinstrument har deponerats.

ARTIKEL 5

Detta protokoll, upprättat i ett enda original på bulgariska, danska, engelska, estniska, finska, franska, grekiska, iriska, italienska, lettiska, litauiska, maltesiska, nederländska, polska, portugisiska, rumänska, slovakiska, slovenska, spanska, svenska, tjeckiska, tyska och ungerska språken, vilka alla texter är lika giltiga, ska deponeras i arkiven hos Republiken Italiens regering, som ska överlämna en bestyrkt kopia till var och en av de övriga medlemsstaternas regeringar.

När Republiken Kroatien har blivit bunden av detta protokoll i enlighet med artikel 2 i akten om villkoren för Republiken Kroatiens anslutning, ska den kroatiska versionen av detta protokoll, som är lika giltig i förhållande till de texter som avses i första stycket, också deponeras i arkiven hos Republiken Italiens regering, som ska överlämna en bestyrkt kopia till var och en av de övriga medlemsstaternas regeringar.

TILL BEVIS HÄRPÅ har undertecknade befullmäktigade undertecknat detta protokoll.

Som skedde i Bryssel den sextonde maj tvåtusentolv